

Stichting duurzame Ontwikkeling Nederland Suriname

Workshop biobrandstoffen

Inleiders: Rob Remmers, Project Director BioEnergie, Evelop Renewables, Econcern, (Evelop International), Nederland
Andre Faaij, Universitair Hoofddocent, Coördinator Onderzoek Energy Supply & System Studies, Copernicus Instituut, Universiteit Utrecht, Nederland

Moderator: Akash Nandlal, Initiator DRESS (Development for Renewable Energy Sources Suriname), Suriname

Notulist: Khalid Saboerali, Student, Medicijnen, Anton de Kom Universiteit, Suriname

Aanwezige deelnemers:

Akash Nandlal
Dominique van Dijk
Anand Jagesar
Mac Donald (Staatsolie)
Marc Partowihono
Winston Wirth
Setrowidjojo, P.
Graanoogst, F.
Khalid Saboerali
Ivan Defares
Alida Weidum
Zondervan, A.S.
Marga Edens
Ryan Veldkamp
Natasha Mac Nack
Ashwinie Boedhoe
Kenneth Woei – A – Tsoi
Marisca Moese
Nicoline Franken
Andre Faaij
Rob Remmers

De moderator opent de workshop om 10.15u, waarna Faaij begint met zijn presentatie 'Biofuels: a sustainable option?'. De presentatie van Faaij eindigt om 10.35u. De moderator kondigt de volgende inleider, Remmers, aan. Deze vangt aan met zijn presentatie om 10.36u. De presentatie eindigt om 10.51u. Hierna stelt de moderator alle aanwezige deelnemers in staat om zich voor te stellen.

De moderator geeft aan dat er vragen zijn waarop de deelnemers moeten antwoorden. Hij poneert de volgende vragen:

In welke mate bieden biobrandstoffen potentie voor duurzame ontwikkeling voor Suriname?
Wat zijn de kansen wat zijn de bedreigingen en wat is er nodig?
Wat beveelt u de Surinaamse regering, NGO's en het bedrijfsleven aan?

Zondervan vindt dat er gekeken moet worden in de context van de Guyana's, want daar heersen precies dezelfde situaties. Hij geeft aan dat het veel te kleinschalig is om het alleen in Suriname aan te pakken. Een regionale aanpak moet worden bekeken, waarbij men in Suriname kan beginnen, maar uiteindelijk toch niet binnen de grenzen blijft. Hij noemt ook een voorbeeld, waarbij hij aangeeft dat de potentie van de Guyana's tien keer zoveel is dan Nederland.

Wirth doet een aanbeveling hetgeen betekent, dat er op een rijtje gezet zal moeten worden wat de concrete mogelijkheden zijn van alternatieve energie opwekking. Ook dient de haalbaarheid bekeken te worden (bv. financiering) en de beschikbaarheid van technologische kennis. Verder geeft Wirth aan, dat de Surinaamse regering een werkgroep Alternatieve Energie zou moeten instellen. Deze werkgroep zal dan een nationaal plan voor alternatieve energie moeten opstellen. Met dit plan zal er dan verder gewerkt moeten worden. Wirth vindt dat de kansen reëel zijn en als bedreigingen identificeert hij onwil en ongeloof. Faaij geeft aan om bij het opstellen van dit plan hulp te kunnen bieden.

Wirth geeft aan, dat de Faculteit der Technologische Wetenschappen (FTeW) van de ADeKUS een grote rol zal spelen betreffende alternatieve energie voor Suriname. De FTeW zal dan ook een samenwerking betreffende alternatieve energie tegemoet zien met het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht. Wirth weet ook te vertellen dat er al een werkgroep binnen de FTeW is opgezet.

Zondervan geeft aan dat er integraal gekeken moet worden wat de kansen zijn voor Suriname. Hij spreekt ook over een integrale aanpak. Er dient ook gekeken te worden naar de mogelijkheden die windenergie, zonne-energie, silicium, etc. bieden.

Remmers reageert hierop door aan te geven dat er naar een combinatie gezocht moet worden die het best werkt voor Suriname. Biobrandstoffen is niet het enige alternatief.

Faaij geeft aan dat de landbouwsector en de sector milieu ook moeten participeren binnen een werkgroep biobrandstoffen. Behalve klimaat zijn zullen deze sectoren ook als sleutelsector binnen deze werkgroep moeten dienen. Een andere sleutelsector is die van ruimtelijke ordening. Suriname bevat een groot landareaal en ze bevat ook een groot potentieel om het rendement toe te laten nemen.

Zondervan geeft aan dat Suriname veel verlaten plantages met secundair bos heeft. Bosconversie van secundair bos is anders dan die van primair bos.

Mac Donald vindt het belangrijk dat de vraag wordt gesteld bij welk ministerie deze sector zal moeten worden ondergebracht.

Zondervan reageert hierop door aan te geven dat er met een Multidisciplinaire groep (Primary Taskforce) zal moeten worden begonnen.

Wirth spreekt over het betrekken van de landbouwsector. Er wordt reeds een project bekeken waarbij er kompost wordt geproduceerd die voor energieopwekking zal dienen. Productie van kompost is economisch verantwoord. Wirth weet te vertellen dat er ten aanzien van de Multidisciplinaire aanpak bij de ADeKUS de indeling al in kaart is gebracht. De werkgroep zal zeker ministeries van NH, LVV, ATM en ROGB moeten bevatten. Verder ook de ADeKUS, het bedrijfsleven en NGO's. Hij geeft aan dat er een actieve overheid nodig is, die de burgers uitdaagt om initiatieven te ondernemen.

Jagesar geeft aan dat je als minder ontwikkeld land rekening dient te houden als een project economisch uitvoerbaar is. Bij een dergelijk project als alternatieve energie, hoeft de overheid niet erg nauw bij betrokken te zijn.

Nandlal trekt de conclusie dat de overheid niet de leading rol hoeft te vervullen.

Boedhoe vindt dat niet alleen de overheid met de projecten belast moet worden, maar zeker ook bedrijven. De overheid moet worden betrokken, maar hoeft geen leiding te hebben.

Moese geeft aan dat de NGO's zeker niet vergeten mogen worden, daar zij een informerende rol vervullen naar de gemeenschap toe.

Weidum identificeert een beperking als zij aangeeft dat er wel elektriciteit kan worden opgewekt, maar de distributie niet kan plaatsvinden. Er wordt aangegeven dat de concessierechten voor de distributie van elektriciteit door de overheid zijn verstrekt aan de EBS.

Moese haalt een alternatief aan door te vertellen dat de distributie kan plaatsvinden op plaatsen waar de EBS dat niet doet, bijvoorbeeld in het binnenland.

Zondervan kaart aan dat er wel onderzoek gedaan dient te worden om vast te kunnen stellen als er werkelijk potentie is wat de biobrandstoffen betreft. Na goed onderzoek zal er een duidelijke strategie kunnen worden opgesteld. Hierbij is er kennis nodig en dit zou geput kunnen worden uit een partnerschap met Nederland.

Weidum weet te vertellen dat er tegenstrijdige informatie is over het feit dat Suriname wel potentie betreffende biobrandstoffen zou hebben. Ze geeft aan dat er wel wat gebeurd in Suriname op dit gebied, maar dat het geen gecoördineerd geheel is. Niemand is op de hoogte van wat een andere op het zelfde gebied precies doet. Er zou een platform gecreëerd moeten worden, waarbij hier al de data verzameld wordt.

Faaij geeft aan dat de FAO bezig is met grootschalig onderzoek, samen met BIOPEC. Aansluitingsmogelijkheden voor Suriname hieraan zullen bekeken moeten worden.

Setrowidjojo poneert vragen betreffende potentie. Hoe moet er tegen de potentie aan gekeken worden? Ruraal, regionaal, etc.?

Boedhoe weet te vertellen dat het Ministerie van ATM al stappen heeft ondernomen.

Remmers geeft aan dat een project opgezet moet worden, waarbij de continuïteit van het project gegarandeerd blijft. Terwijl het project al gaande is, kan bekeken worden wat er kan worden verbeterd.

Zondervan vindt dat zo'n project een bilaterale opzet nodig heeft.

Remmers geeft aan dat bij het project een langdurige commitment moet worden aangegaan. Er dient ook een langdurig programma te worden opgesteld.

Zondervan vindt dat het woord 'bedreigingen' negatief overkomt. Hij kiest liever voor de woorden 'beperking' of 'uitdaging'.

Jagesar poneert een vraag betreffende internationale prijsontwikkelingen. Wat zal er gebeuren als de prijzen van biobrandstoffen dalen?

Nandlal suggereert als er vanuit de overheid een nationaal beleid en visie zou moeten zijn. De zaal is het erover eens dat er een nationale visie over Renewable Energy (biobrandstoffen) zou moeten worden ontwikkeld.

De moderator vraagt wat de rol van de NGO's zou moeten zijn?

Moese vindt dat de NGO's een zeer belangrijke informerende rol hebben naar de samenleving toe.

Zondervan geeft aan dat dit een kans is voor de internationale NGO's in Suriname, daar die deel uitmaken van een internationaal netwerk.

Hij geeft ook aan dat de bedrijven vanaf het begin ook betrokken moeten worden. De bedrijven moeten de zaken dan verder ontwikkelen.

Faaij merkt op dat er meerdere sectoren betrokken moeten worden. Behalve landbouw en milieu ook bijvoorbeeld logistiek. Er dient wat het bedrijfsleven betreft ook een multisectorale aanpak te zijn.

Jagesar vindt dat er meer oriëntatie moet zijn op innovatie.

Weidum vult aan dat er in het kader van innovatie ook mechanisatie vereist is.